

mærkværdig og virkelig arkitektonisk smuk Maade gjentager sig lige fra Begyndelsen til Enden.

Jeg skal nu gaa over til at tale om de enkelte Fakulteter og om den Rolle, man vil lade dem spille, og den Begunstigelse, man ved denne nye Lov, hvis den træder i Kraft, vil lade dem komme til Del. Men inden jeg altsaa kommer til at betræde Universitetets for en stor Del af Thingets Medlemmer mindre vel kjendte Territorium, skal jeg tilslade mig at forudsætte et Par Bemærkninger om, hvorledes Universitetet i det Hele er inddeelt. Der er nemlig Navne her, som forekomme mig i høi Grad at ville være vildeledende, og jeg vil netop gjerne bidrage til, at Thingets Medlemmer skulle faae en nogenlunde klar Oversigt — saa klar, som jeg er i Stand til at give den — over disse vigtige Forhold og over, hvorledes de ere ordnede. Universitetet har jo sit Navn af et latinsk Ord, som betyder „samtidig“, „fuldstændig“, og Tanken er jo den, at det skulde omfatte hele den menneskelige Viden, i alt Fald efter den Tæne, som vedkommende Folk have til at staffe sig Lærereposter. Men man har jo fra tidlig Tid delt Universitetet i forskjellige Fakulteter og ordnet dem saaledes, at der først og fremmest naturligvis var et theologisk Fakultet, dernæst et juridisk, endvidere et medicinsk og endelig et saakaldt filosofisk Fakultet, og alene herom vil jeg gjerne gjøre et Par Bemærkninger. Det er nemlig saa, at de 3 første blandt disse Fakulteter have en ganske særegen Stilling; de ere en Slags, om jeg saa maa sige, mere praktiske Fakulteter; ja en Slags Fagskoler, Embedsstoler for visse Videnskaber, som benyttes i disse Fag og ved disse Embeder. Derimod har det gamle fjerde Fakultet, det saakaldte filosofiske, ingenlunde faaet sit Navn deraf, at Filosofien er en særskilt Videnskab, nei, tværtimod, Filosofien er en universal Videnskab, ligesom Universitetet, ogsaa efter sin Stræben er en universal Anstalt. Det filosofiske er her taget i en særegen Betydning i Modsætning til det Praktiske. I Modsætning til de 3 praktiske Fagskoler staar altsaa det filosofiske Fakultet som et Fakultet, hvor de videnskabelige Hensyn ere langt mere overveiende end i de 3 andre Fakulteter. Man bruger altsaa Ordet Filosofi om Videnskab overhovedet, saaledes som man ogsaa i visse romanske Sprog, i det Mindste tildels, finder det brugt endnu. Men saa var det, at dette filosofiske Fakultet, det er dog vist allerede nu en Menneskealder siden, er blevet delt i to Fakulteter og man har for det ene af dem beholdt det gamle Navn, men derved er der kommet Noget overordentlig vildeledende

i Benævnelserne, der kan give Anledning til Misforstaaelser, som jeg saa gjerne vilde fjerne, idet jeg saa overordentlig gjerne vilde, at dette Thing baade ved denne Leilighed og ved alle mulige Leiligheder med rigtig Fortrolighed og Forstaaelse skulde følge Universitetets Unliggende. Man skilte nemlig de mathematiske og naturvidenskabelige Fag ud deraf, men deri ligger paa ingen Maade, at disse Fag ere mindre filosofiske eller videnskabelige end de andre. Alle Fakulteter overhovedet ere naturligvis paa en vis Maade filosofiske, saa sandt som de have Del i Vidensstaben, men i streng Forstand filosofiske, esoteriske, hørende til Universitetets underste Helligdomme, ere netop disse to Fakulteter, og det er en ren Tilfældighed, at det fjerde Fakultet kaldes det filosofiske. Det burde kaldes det historiske eller aandsvidenskabelige Fakultet, idet jo naturligvis de enkelte Videnskaber med Undtagelse af Filosofien falder i to store Grupper, nemlig i de Videnskaber, der særlig dreie sig om Menneske-aanden og hvad den har frembragt, og alle de andre, der dreie sig om, hvad der ligger udenfor Menneske-aanden, det, som kaldes Natur, brugt i snævrere Betydning, thi dette Ord har naturligvis ogsaa en videre Betydning. Men Et vil jeg gjerne gjøre opmærksom paa, og det er, at ogsaa til det femte Fakultet, det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet, slutter sig en Fagstole, men som ved Udviklings Gang er kommen til at staa udenfor Universitetet, skjøndt i temmelig nær Tilknætning til Universitetet. Det er nemlig den polytekniske Lærestanstalt. Den er det praktiske Fakultet eller Fagstolen, der slutter sig til det naturvidenskabelige Fakultet ved Universitetet. Saa kunde man spørge: Men har nu det fjerde Fakultet, det, som altsaa med Urette kaldes det filosofiske Fakultet, ikke ogsaa en Fagstole? Nei, det har det ikke. Men der er dog en Del af det, som gaar ud paa en mere saglig Dannelse og sigter paa bestemte Embeder. Det er nemlig Stoleembederne. De unge Mænd, der uddanne sig til dem, blive jo for Størstedelen uddannede i det filosofiske Fakultet; de fleste af dem studere jo Sprog eller Historie, og de faae deres Uddannelse der. Naar jeg nu gaar over til at tale om de enkelte Fakulteter og kommer med nogle kritiske Bemærkninger, vil jeg naturligvis begynde med det Fakultet, som fra gammel Tid af sættes i Spidsen, skjøndt det i Virkeligheden ikke er Andet end en Fagstole, en af Universitetets Tilbygninger og Forgaarde, medens Universitetets egentlige Allerhelligste, hvad jeg beder Dem holde fast paa, ere de to sidste, det fjerde og det femte Fakultet.